ఆంధ్రపత్రిక ★ సారస్వతానుబంధం

1951 సం॥ మే 6-వ తేదీ, ఆదివారము

యావద్భారత పోటీలో ప్రథమబహుమతి పొందిన కథ

"కళ్లు"

కథకులు: జనాబ్ కె. టి. మహమ్మద్

★

జనాబ్ కె. టి. మహమ్మద్ 24 సంవత్సరముల వయసులో వున్న యువ రచయిత. పేద కుటుంబం కాలికట్ హెడ్ పోస్టాఫీసులో ఇంగ్లీషు టైప్‌రైటర్‌గా పనిచేస్తున్నారు. తండ్రి మలబార్ రిజర్వుబాళములో పోలీసు కానిస్టబుల్‌గా పనిచేశారు. జనాబ్ మహమ్మద్ "కబీర్‌దాస్" అనే మారుపేరుతో చాలా కథలు ప్రాశారు. నాటకరంగంలో కూడా ప్రవేశముంది. తాము రచించిన ఒక నాటకంలో స్వయంగా నాయక పాత్రను నిర్వహించుకున్నారు.

★

నువ్వుతారు — చూడకళ్లున్న సురుసురుకు పోయిన జనమంతా, నేను కంటబడగానే పకపక్కున పగలబడితారు నాసురించి, యిన్నిన్ని కథలూ, పురాణాలూ గాదు.

ఆ గాడిదగుర్రపు విరగబాటంతా యేమిటో నాకు తెలుసు. వాళ్ల కథలన్నీ నాచెవుల పడుతూనే వుంటై

నాకూ ఒక ప్రేయసివుంది—అదీ వాళ్ల ఆశ్చర్యం ప్రేయసి వుంటమేగాదు, పెళ్లి కూడా చేసుకున్నాను అదీ వాళ్ల విభ్రాంతి నేను ఒక స్త్రీని ప్రేమించటం, పెళ్లి చేసుకోవటం, భర్తను కావటం—ఈ కథంతా, వాళ్ల కపోటాలుపగిలేలా విరగబడినవ్వుకోదగిన హాస్యాస్పదమై విచిత్ర చరిత్రగా కనుపించుతోంది 'ఎందుకక్రా అలా నవ్వుతున్నారు' అని మీరుగాని వాళ్లని ప్రశ్నించితే 'చూడు చూడు! అటు చూడు! అసుందరా కాదు జ్జీ చూడు!' అని నన్ను చూపి స్తారు పరే! నేనే ఇప్పుడు ప్రత్యక్షంగా మీ యెదుట నిలబడితోంతున్నాను వాళ్లు వున్న పైపరీత్యమే మీ టో మీ కేయో జీవనండి! ఎంతి యై నా నేనూ ఒక మనిషి నే!

వాడి ఒకమాదిరి మరిగుజ్జురూపం—పల్లగా వుంటాను— బాగా మసిబొగ్గువాయే నను కొండి, నా అవయవాల్లో యెక్కడా అంకపొంకాలు నేవిలేవు నా వికారస్వరూపాన్ని కంతికూ మకుటాయమానంగా యీ అవతాటిపండులాండి, పెద్ద బ్రహ్మాండమైన తల కాయ తళతళలాడుతూ లోపలికి దించుకుపోయి అరిపోయిన కొలుములాంటి కనుగుంటల్లో రెండు దయ్యపుగుడ్లు రెండు వేపులా రెండు ఏనుగ చెవుల మధ్య చిన్నిపెంతలో వెడల్పున చిన్నికోతినుదురు. కప్పనోరూ, సాటుముక్కు పిటికి తిగ్గటు, నా పన్నెండోయేట ప్రోటకం పడ్డాను ఏ మమకమ్మారి నా ముఖంలో వున్న మాంసాన్నంతా కండలకు కండలే పీక్కుతిని యీ లోకపు సంటలు పడేసింది. చిన్నప్పుడెప్పుడో కాలుజారి పడిపోయానట, కుడికాలు విరిగి పోయింది నిజానికి నేనొక పెద్ద వికార స్వరూపాన్నే, వాళ్లంటారు—అదాటున నన్ను చూస్తే నల్లకోతేమోనని పిస్తానుట కోతిని చూస్తే మాత్రం యిలా నవ్వుతారా? తోటిమానవుడు కోతిలా వుండటం చూస్తే, అలా నవ్వుపుడుతుందికాబోలు! ఒకవాడు కోడ్డువెంట పడుతూంటే ఈ మాటలు నా చెవులబ్బుయ్, ఒక పెద్ద మనిషి, ప్రక్కనున్న మిత్రుడితో అంటున్నాడు 'ఆవెడుతున్నవాణ్ణి చూశావా?— "వాటర్ డామ్ గూనాడు" జ్ఞాపకం రావటం లేదూ?' న్యాయానికి నాకు గూని లేనే లేదు, నిలవేసి అడిగాత్రివపన - అంటే అన్నాడు లే, వాళ్కొనీనుని, పెందలకుండా అవతలికి చక్కాపోయాను, అయినా, నన్ను చూసి నప్పుడు యే వ్యక్తికీ మిజ్జా పకం రావాలనిన్న యింపవలసివాణ్ణి నేనా? ఏమైనాగానీండి- వాళ్ళ నవ్వులవల్ల నాసురించి నేను అనేక విషయాలు అర్థం చేసుకోగలిగాను.

కాస్త కళకళలాడే చీరా జట్రా గట్టుకుని, నలుగురు అమ్మలక్కలెవరేనా ఒయ్యారంగా అలా రోడ్డువంట వస్తున్నారంటే, నా అంతట నే నే, అత్తపత్తి పెట్టలా ముడుచుకుని ప్రక్కకు పైదోలగి పోయేవాణ్ణి అవునుమరి, నా మొహం చూడగానే కళపపక్షిని చూసినట్టు పెడముఖాలు పెట్టుకుంటారాయిరి నా మనోభావాలను వేటినీ వాళ్లు మన్నించరు. తోటిమానవుడుగా నన్ను గుర్తించటానికి అంగీకరించరు అమాటలు తలచుకున్నప్పుడల్లా, నా జీవితంలో వున్న దౌర్భాగ్యస్థితి యావత్తూ నాకు అర్థమౌతూ వుంటుంది మీ అందరికీ మల్లేనే నాకూ సౌందర్యదృష్టి వుంది అందచందాలను చూసి నప్పుడు ఆనందాభిమానాలు నాకు కలుగుతై కానీ నా లో యిలాంటి స్వభావం పుష్పడటం, తుంతిష్యంకానీ మహా నేరంగా పరిగణింప బడుతున్నది

ఒక్కముక్కలో చెప్పాలంటే-నారకం మనుషులెవ్వరికీ యీ భూమిమీద జీవించే హక్కు లేదని, ఈ మానవసంఘం విస్పష్టంగా ప్రకటించుతోంది హక్కు లేదని నాకూ తెలుసు.

నాకింకా బుద్ధి తెలియని బాల్యదశలోనే, మా నాన్న చచ్చిపోయారు నాకున్న ఆశ్రయమల్లా మా అమ్మ ఒక్కతే-వృద్ధురాలు

ఆనవంశికంగా వచ్చే పోలికల ప్రభావం యెంతవరకో మనకు తెలియదు దుఃఖభాజనమూ, జుగుప్సాజనకమూ అయిన నా యీ వికార స్వరూపానికంతకూ బాధ్యులు ఎవరో! మా నాన్నా?- మా అమ్మా? పాపం వాళ్ళని నిందించటానికి వీల్లేదు పుట్టింది నేను నేను పుట్టాలనిగానీ, పుడితానని గానీ ఆ దంపతులు అనుకోనే వుండరు

మా వంశానికి కంకాళసదృశంగా మిగిలి వున్నవాళ్ళం యిద్దరం— ఆదృశ్యప్రకృతిలోకి అంతరించిపోకుండా బ్రతికివున్న నేనూ, మట్టిలోకూలి మాయమైపోకుండా బొమికెలపోగులా మిగిలివున్న మాఅమ్మా మోడుబారి అంతరించిపోవటానికి సిద్ధంగావున్న యీ వంశవృక్షం జీవకళ కిని నిల్వరించుకుని తిరిగి క్రొత్తచిగురుతొడిగి ప్రదికివుండటానికిప్రయత్నించితే అందులో తప్పేమిటి?

మానవుడు సంఘజీవి. బలమైన కుటుంబ బాంధవులూ, ఇలాంటిబాంధవులు అమాయకురాలైనా కాకపోతేనే వ్యక్తమవుతూ వచ్చిన 'వాయనా' పెళ్ళిచేసుకుని ఒకయింటివాడిని కావాలనుకోవటం తప్పా?' అని పదేపదే ప్రశ్నించేది

ఆమెలోఅలాంటి కోరికలు లేకపోవడంలో ఆశ్చర్యపడవలసిందేమీ లేదు నిజానికి!

నా గుండెల్లోవున్న వేదనంతా అణచి వేసుకుంటూ 'అలా నేనమ్మా! తొందరేమిటి చూద్దాం' అని సమాధానం చెబుతూవుండే వాణ్ణి

ఆవిడ యీ విషయాన్ని గురించి తలపెట్టినప్పుడల్లా నా యిరుసుపొరుసు అమ్మలక్కలలో సంప్రదించటం మొదలు పెట్టింది ఈ సంప్రదింపులైనా ఎంతోకాలం నడవలేదు ఏరోజు కారోజు దిగులుగాను ముఖం ఇంతచేసుకొని యింటికి తిరిగివచ్చేది కానుకానుకు ఆదుఃఖమూర్తి నాకొక సంభాళించుకోరాని సమస్యగా తయారైంది 'ఏవిటమ్మా అలా వున్నావూ?'అని అడిగితే 'ఎచ్చే' ఎముందీ?- ఎలా వున్నామా?-ఏవీ లేదు' అని చేతగాని పద్దుడంతా సద్దుకు పేది కాని, హఠాత్తా వేదనతో అటుమటించి పోతున్న తల్లి జాలిసంకెడెల దడదడ 'ఏవీ లేదే' అన్న ఆవాలుగల కళ్లాలలోనూ నాకు స్పష్టంగా వినిపించేది.

రెండుమూడు వారాలు ఇలా గడిచిపై, అమ్మబయటికి వెళ్ళడం మానేసింది పూర్వం నన్ను చూసి నవ్వని మిగతావున్న బుద్ధిమంతులు కూడా పళ్ళికిళ్ళు కనపడ్డారు. 'పాపం—బిడ్డకు పెళ్లి చేసుకుందామని ఆతల్లి యెంతో వెంపర్లాడి తంటాలు పడ్డది!-మ్చ్-ఇంతకీ కర్మ!—అసలు భగవంతుడు ఇలాంటి మనుషుల్ని, ఎందుకు సృష్టించుతాడో!' అని జాలిపడ్డాడు తలనెరిసిన ఒక పెద్దమనిషి.

నేనూ ఊరుకోలేదు, రహస్యంగానే నవ్వుకోండి—ముఖం మెరుగు భరితెలూ అని కొనివాడిచూశాను మంచి మంచి గుడ్డాగుడుసూ తగిలించుకు తిరిగేవాణ్ణి కాని ప్రయోజనం లేకపోయింది ఆ హంగామా అంతా చూసి మరింత విరగబడటం ప్రారంభించారు అలాంటి అందమైనదుస్తుల్లో మరింత వికారంగా కనుపించేవాణ్ణి కాబోలు ఎన్ని స్నానాలు చేసినా కాకి హంసగా మారదనే విషయాన్ని పూర్తిగా గ్రహించి ఆప్రయత్నం విరమించాను

జీలావుండగా - కొంతకాలానికి నాకూ ఒక ప్రియురాలు దొరికింది నా ప్రణయగాథనూ నా మానవత్వ కథనాన్నీ విపాలని మీకు ఉత్సాహంగా వున్నదల్లేవుంది! ప్రేమించాలనీ, ప్రేమించబడాలనీ వేదన జాలోనూవుండేది మానవుడైన వాడిలో అలాంటి స్వభావం వుండటంలో విపరీతమేమీ లేదనుకుంటాను నిజానికి, నా ప్రణయగాథ చాలా విచిత్రమైన అద్భుత కథవలే జగత్తులోవున్న అన్నికళ్ళకూ అన్ని కేంద్రస్థులకూ చిదరపుట్టించే, నా వికృతరూపాన్ని లక్ష్యించకుండా, ఒకపడుచు నన్ను ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకున్నదంటే, ఇంతకంటె లోకంలో విచిత్రమైన అద్భుత చరిత్ర మరోటి యేముంటుంది

కోడల్ని తెచ్చుకోవాలని మా అమ్మ పడ్డ పాట్లన్నీ యెందుకూ కొరగాకుండా నే లమట్టమై పోయి పైకి 'కోతి-మనిషి'ని పెళ్లి చేసుకోవటానికి యే ఆడది మాత్రం ఎలా అంగీకరించుతుంది? పెళ్లి గాని! అవాకాశంతోనే ఆవిడ మనోవ్యాధిభుజ మందమెక్కింది ఆదెబ్బ మళ్లా కోలుకుని కాళ్ళు కిందకి పెట్టలేదు ఆ వేదనా జ్వాలల్లో మతమారి అటమటించే నా హృదయాన్ని, ఒకప్పుడు కాకపోతే ఒకప్పుడేనా, మాతృ వాత్సల్యపు శీతలవాయు సంస్పర్శతో శాంతిపరిచి సేదదీర్చే నా తల్లి, కరుణా విరహితమైన ఈ కిరాతి ప్రపంచానికి మాతృత్వపు పరిడి పాశాలతో నన్ను బంధించి వుంచిన నాతల్లి, నా వికృత వికారరూపంలో కూడా సౌందర్యాన్ని చూసి ఆనందిం చగల నాతల్లి—నాజీవన సర్వస్వం—నన్ను ఏకాకిగా దిగవిడచి అంతరించిపోయింది బాధలు భరించే బలం అణుమాత్రమైనా మిగలకదేహాన్ని విడిచేసిన ఆ తల్లి కోసం నేను యిప్పుడు యేడవ వలసిన అగత్యం కూడా లేదేమో!

ఆవిడ చనిపోయిన చాలా దినాలకు ఒకవాడు ఈ సంఘటన జరిగింది. వీధిగుమ్మం మెట్లమీద 'టక్-టక్' మని ఏదో కర్రగొట్టిన చప్పుడు వినిపించింది అనంతరం, 'మస్తీ దాన్నమ్మా! పిడికెడు మెతుకెయ్! కళ్ళులేని కబోధిని తల్లీ' అన్న స్త్రీకంఠం వినిపించింది ఆ స్త్రీకంఠా- ఆకళ్ళకంఠా చూస్తూ నిల్చున్నాను హృదయ విదారకమైన దృశ్యం నా సంగతి నేను మరిచిపోయి, అప్రజ్ఞానంగా చూసి వేదన పడ్డాను. అభాగ్యురాలు—మిసమిసలాడే తొలియౌవనంలోవున్న పడుచు— కళ్లులేవు చెవులూ స్పర్శజ్ఞానం మిగతా అవయవాలలో యౌవ్వనం తొణికిసలాడుతోంది.

'అయ్యోపాపం!'—నా మనస్సంతా జాలిగాలేచి ఆ దీనురాలిచుట్టూ ఆవరించుకుంటోంది

'లోపలికి రావచ్చు, ఇలా వచ్చిపొర్తో పాపం!' అనుకుంటూ ఆహ్వానించాను. ద్వారబంధంలోపం తడుముకుంటోంది లేచి వెళ్ళి చెయ్యిఅందించి లోపలికి తీసుకు వచ్చాను

యౌవనంలోవున్న పడుచుదాని అవయవాలు స్పృశించటం జీవితంలో అజీర్ణప్రథమం బలవంతాన అణచివేసుకుంటున్న ఆవేశాలతో గుండెలు బద్దలవుతున్నాయ్. ఆ యువతిముఖంలోకి పరీక్షగా చూశాను కళ్లు లేకపోయినా, పడుచుబుగ్గల మిసమిసలతో కళకళలాడుతోంది ఉద్వేగంగా వక్షస్థలం తిరిగి వున్న ఆ స్త్రీచనుకట్టు నాకు అత్యంతసన్నిహితంగా వుంది ఏది యేమైనాండి ఆలోచించుకునే వ్యవధిలేకుండానే— నా జాళ నాళాలలోనూ ఏదో చలిగుబులువ్యాపించి పోతున్నట్టు గజగజవణికిపోయాను పెద పులు తిడారి పిడికగట్టుకు పోతున్నయ్ కాళ్ళూ, చేతులూ నిలకరించుకున్నా నిలకుండా మెలికలుదిరిగి పోతున్నయ్ ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాలు కూడా తీవరించి పోయినై

'ఇలా ఇక్కడ కూర్చో!'— వరండా చివర ఉన్న ఒకబల్లమీదికి తీసుకుపోయి కూర్చోబెట్టాను నాచేతుల వొణుకు ఆస్త్రీ గమనించిందో లేదో! నేను వండుకున్న అన్నంలో యింత అన్నం తెచ్చిపెట్టాను ఒక రూపాయకూడా యిచ్చాను

తన పేరు "లీల" అనీ, తను, తన తల్లీ ఫ్యాక్టరీ దగ్గిరలో వున్న చిన్ని పూరిగుడిసెలో వుంటున్నామనీ చెప్పింది లేచి వెళ్ళబోయేటప్పుడు అప్పుడప్పుడు వస్తూ వుండమని చెప్పాను

నాటినుంచీ, లీల, మాయింటికి తరచు, వస్తూ, వుండేది ఇద్దరం కూర్చుని పిచ్చాపాటీ, ఏవేవో మాట్లాడుకునేవాళ్లం నా జీవితంలో మా నా హృదయంలోనూ ఉన్న వేదన కొంతకొంత ఉపశమించటం మొదలుపెట్టింది జీవితంలోని ప్రతి తుణానికీ కొంత విలువవున్నట్టు గమనించాను లీలకు కళ్లుకూడా వుండేవే! అముఖం ఇంకా యెంతఅందంగా వుండేదో! అందమైన ఆడది అలా క్రీగంట ఒక చూపు చూసిందంటే యే మొగాడికీ మా క్రంచెర్రె బారుతుంది అన్నట్టు చెప్పడంమరిచిపోయాను!— నేను మహమ్మదీయుణ్ణనే విషయం మీకు తెలియదుకాబోలు—అసలు నేను మహమ్మదీయుణ్ణనే మాటనిజమేనా? —మరి 'కోతిమనిషి' అంటారేం?

'లీలా! నన్ను పెళ్ళిచేసుకుంటావా?'- అని అడిగాను లీల తెల్లబోయిచూచింది. నేనుమహమ్మదీయుణ్ణనే విషయం అభ్యంతరంగాతోచి ఆలోచనలోపడ్డదనుకున్నాను 'ఆ! యేవిటీ మీరన్నదూటా?' అన్నది ఆశ్చర్యపడుతూ అంధ్రురాలైనయీ భిక్షుకీచూపించగల సానుభూతికి కూడా కొన్ని అవధులున్నయ్.

'లీలా! నేను మానవుణ్ణనే ఒక్కవిషయాన్ని నువ్వు అంగీకరించితే చాలు భగవంతుడు నిన్ను బాగ్గరికి పంపాడు కులాలూ మతాలూ ఇవన్నీ మానవనిర్మితాలు మనకు అడ్డునిల్చోలేవు—

ఇలా వాదించుతూ, వణికిపోతున్న లీల పెదవులపంక, ఆశగా చూస్తున్నాను న్యాయాధిపతి తీర్పుకోసం ఆదుర్దాగా ఎదురుచూస్తున్న నేరస్తుడి మోస్తరుగా వుంది నాస్థితి అవును— నేను బ్రతికి వుండివచ్చునో, చచ్చిపోవాలో నిర్ణయించవలసింది, యిప్పుడు లీల మళ్ళా వేదనగా అందుకున్నాను 'నెప్పెయ్యిలీలా ఏమంటావ్?- నీకు నేను ఆశ్రయమిస్తాను, నీవు నన్ను సుఖపెడితా వనిమాటయి వ్వు'

'సరే- యిష్టపడుతున్నాను' అన్నది, 'నన్ను అనేక మంది అనేక అవరాని మాటలన్నీ అన్నారు నేను ఈదారిని పస్తుంటే, "కోతాడి ముండ" అంటూ నానెక పిర్రి కేకలు కూడా పెట్టారు మీరు అందమైన మనిషి కారని వాళ్లభిప్రాయములేవుంది!

'నీ అభిప్రాయ మేమిటి లీలా?'

'నాఅభిప్రాయ మేమిటిలెండి-వాళ్లు చెప్పే సౌందర్యమంటే యేమిటో నాకు అర్థంకాదు నేను కోతినీ చూశాను వాళ్లు మిమ్మల్ని "కోతి మనిషి" అని చెప్పినా, ప్రపంచమంతటిలోనూ సుందరాకారులని చెప్పి నా రెండూ ఒకటే. నేను ప్రపంచాన్ని కళ్లతో 'కోతి-మనిషి'ని పెళ్లి చేసుకోవటానికి యే ఆడది మాత్రం ఎలా అంగీకరించుతుంది? పెళ్లి గాని! అవాకాశంతోనే ఆవిడ మనోవ్యాధిభుజ మందమెక్కింది ఆదెబ్బ మళ్లా కోలుకుని కాళ్ళు కిందకి పెట్టలేదు ఆ వేదనా జ్వాలల్లో మతమారి అటమటించే నా హృదయాన్ని, ఒకప్పుడు కాకపోతే ఒకప్పుడేనా, మాతృ వాత్సల్యపు శీతలవాయు సంస్పర్శతో శాంతిపరిచి సేదదీర్చే నా తల్లి, కరుణా విరహితమైన ఈ కిరాతి ప్రపంచానికి మాతృత్వపు పరిడి పాశాలతో నన్ను బంధించి వుంచిన నాతల్లి, నా వికృత వికారరూపంలో కూడా సౌందర్యాన్ని చూసి ఆనందించగల నాతల్లి—నాజీవన సర్వస్వం—నన్ను ఏకాకిగా దిగవిడచి అంతరించిపోయింది బాధలు భరించే బలం అణుమాత్రమైనా మిగలకదేహాన్ని విడిచేసిన ఆ తల్లి కోసం నేను యిప్పుడు యేడవ వలసిన అగత్యం కూడా లేదేమో!

ఆవిడ చనిపోయిన చాలా దినాలకు ఒకవాడు ఈ సంఘటన జరిగింది. వీధిగుమ్మం మెట్లమీద 'టక్-టక్' మని ఏదో కర్రగొట్టిన చప్పుడు వినిపించింది అనంతరం, 'మస్తీ దాన్నమ్మా! పిడికెడు మెతుకెయ్! కళ్ళులేని కబోధిని తల్లీ' అన్న స్త్రీకంఠం వినిపించింది ఆ స్త్రీకంఠా- ఆకళ్ళకంఠా చూస్తూ నిల్చున్నాను హృదయ విదారకమైన దృశ్యం నా సంగతి నేను మరిచిపోయి, అప్రజ్ఞానంగా చూసి వేదన పడ్డాను. అభాగ్యురాలు—మిసమిసలాడే తొలియౌవనంలోవున్న పడుచు— కళ్లులేవు చెవులూ స్పర్శజ్ఞానం మిగతా అవయవాలలో యౌవ్వనం తొణికిసలాడుతోంది.

'అయ్యోపాపం!'—నా మనస్సంతా జాలిగాలేచి ఆ దీనురాలిచుట్టూ ఆవరించుకుంటోంది

'లోపలికి రావచ్చు, ఇలా వచ్చిపొర్తో పాపం!' అనుకుంటూ ఆహ్వానించాను. ద్వారబంధంలోపం తడుముకుంటోంది లేచి వెళ్ళి చెయ్యిఅందించి లోపలికి తీసుకు వచ్చాను

యౌవనంలోవున్న పడుచుదాని అవయవాలు స్పృశించటం జీవితంలో అజీర్ణప్రథమం బలవంతాన అణచివేసుకుంటున్న ఆవేశాలతో గుండెలు బద్దలవుతున్నాయ్. ఆ యువతిముఖంలోకి పరీక్షగా చూశాను కళ్లు లేకపోయినా, పడుచుబుగ్గల మిసమిసలతో కళకళలాడుతోంది ఉద్వేగంగా వక్షస్థలం తిరిగి వున్న ఆ స్త్రీచనుకట్టు నాకు అత్యంతసన్నిహితంగా వుంది ఏది యేమైనాండి ఆలోచించుకునే వ్యవధిలేకుండానే— నా జాళ నాళాలలోనూ ఏదో చలిగుబులువ్యాపించి పోతున్నట్టు గజగజవణికిపోయాను పెద పులు తిడారి పిడికగట్టుకు పోతున్నయ్ కాళ్ళూ, చేతులూ నిలకరించుకున్నా నిలకుండా మెలికలుదిరిగి పోతున్నయ్ ఉచ్ఛ్వాస నిశ్వాసాలు కూడా తీవరించి పోయినై

'ఇలా ఇక్కడ కూర్చో!'— వరండా చివర ఉన్న ఒకబల్లమీదికి తీసుకుపోయి కూర్చోబెట్టాను నాచేతుల వొణుకు ఆస్త్రీ గమనించిందో లేదో! నేను వండుకున్న అన్నంలో యింత అన్నం తెచ్చిపెట్టాను ఒక రూపాయకూడా యిచ్చాను

తన పేరు "లీల" అనీ, తను, తన తల్లీ ఫ్యాక్టరీ దగ్గిరలో వున్న చిన్ని పూరిగుడిసెలో వుంటున్నామనీ చెప్పింది లేచి వెళ్ళబోయేటప్పుడు అప్పుడప్పుడు వస్తూ వుండమని చెప్పాను

నాటినుంచీ, లీల, మాయింటికి తరచు, వస్తూ, వుండేది ఇద్దరం కూర్చుని పిచ్చాపాటీ, ఏవేవో మాట్లాడుకునేవాళ్లం నా జీవితంలో మా నా హృదయంలోనూ ఉన్న వేదన కొంతకొంత ఉపశమించటం మొదలుపెట్టింది జీవితంలోని ప్రతి తుణానికీ కొంత విలువవున్నట్టు గమనించాను లీలకు కళ్లుకూడా వుండేవే! అముఖం ఇంకా యెంతఅందంగా వుండేదో! అందమైన ఆడది అలా క్రీగంట ఒక చూపు చూసిందంటే యే మొగాడికీ మా క్రంచెర్రె బారుతుంది అన్నట్టు చెప్పడంమరిచిపోయాను!— నేను మహమ్మదీయుణ్ణనే విషయం మీకు తెలియదుకాబోలు—అసలు నేను మహమ్మదీయుణ్ణనే మాటనిజమేనా? —మరి 'కోతిమనిషి' అంటారేం?

'లీలా! నన్ను పెళ్ళిచేసుకుంటావా?'- అని అడిగాను లీల తెల్లబోయిచూచింది. నేనుమహమ్మదీయుణ్ణనే విషయం అభ్యంతరంగాతోచి ఆలోచనలోపడ్డదనుకున్నాను 'ఆ! యేవిటీ మీరన్నదూటా?' అన్నది ఆశ్చర్యపడుతూ అంధ్రురాలైనయీ భిక్షుకీచూపించగల సానుభూతికి కూడా కొన్ని అవధులున్నయ్.

'లీలా! నేను మానవుణ్ణనే ఒక్కవిషయాన్ని నువ్వు అంగీకరించితే చాలు భగవంతుడు నిన్ను బాగ్గరికి పంపాడు కులాలూ మతాలూ ఇవన్నీ మానవనిర్మితాలు మనకు అడ్డునిల్చోలేవు—

ఇలా వాదించుతూ, వణికిపోతున్న లీల పెదవులపంక, ఆశగా చూస్తున్నాను న్యాయాధిపతి తీర్పుకోసం ఆదుర్దాగా ఎదురుచూస్తున్న నేరస్తుడి మోస్తరుగా వుంది నాస్థితి అవును— నేను బ్రతికి వుండివచ్చునో, చచ్చిపోవాలో నిర్ణయించవలసింది, యిప్పుడు లీల మళ్ళా వేదనగా అందుకున్నాను 'నెప్పెయ్యిలీలా ఏమంటావ్?- నీకు నేను ఆశ్రయమిస్తాను, నీవు నన్ను సుఖపెడితా వనిమాటయి వ్వు'

'సరే- యిష్టపడుతున్నాను' అన్నది, 'నన్ను అనేక మంది అనేక అవరాని మాటలన్నీ అన్నారు నేను ఈదారిని పస్తుంటే, "కోతాడి ముండ" అంటూ నానెక పిర్రి కేకలు కూడా పెట్టారు మీరు అందమైన మనిషి కారని వాళ్లభిప్రాయములేవుంది!

'నీ అభిప్రాయ మేమిటి లీలా?'

'నాఅభిప్రాయ మేమిటిలెండి-వాళ్లు చెప్పే సౌందర్యమంటే యేమిటో నాకు అర్థంకాదు నేను కోతినీ చూశాను వాళ్లు మిమ్మల్ని "కోతి మనిషి" అని చెప్పినా, ప్రపంచమంతటిలోనూ సుందరాకారులని చెప్పి నా రెండూ ఒకటే. నేను ప్రపంచాన్ని కళ్లతో చూశాను, హృదయంతో చూస్తాను. సౌందర్యాన్ని వికారాన్నీ హృదయంతోనే అర్థం చేసుకుంటాను అయితే ఒక చిక్కుంది మీరు మహమ్మదీయులు నేను హిందువును, మీకు అలాంటి అభ్యంతరం లేకపోతే నాకూలేదు నన్ను మనిషిని చ్చి ప్రేమించేవాళ్లు యీలోకంలో యెవ్వరూ దొరకనే దొరకరని నిరాశ చేసుకున్నాను- అన్నీ సరిగానే వున్నాయను కోండి కాని.'

'అయితే ఇంకా "కానీ" అనేమాట వెందుకు లీలా?'

'ఆ అవును - పెద్ద అభ్యంతరమేవుంది ఈ భిక్షాటన వృత్తి చెవక జాగివున్న మాలివ్వం మీకు అర్థం కాలేదు మీకు అర్పణ చేసుకోవటానికి నాకు నిష్కళంకమైన శీలంలేదు. గుడ్డిదాన్నయినా నాకూ ప్రేమ బాంధవ్యతకే పోలేదు కాని అర్థం లేకపోయింది ఈ భిక్షాపాత్ర చూశారూ- రోజంతా మన్నైతి నా దీల్లోకి గుప్పెడు గింజలు చేరితికాదు ఈ ఖాళీ పొట్ట నిట్రు పాడనడం పడుతున్న మా అమ్మ పొట్టనకాకా పొట్టకంకాచూసి, పిశాచహాసం చేస్తున్నట్టనిపించేది అందుచేత, రాత్రివేళ అంధకార దృష్టిలోనూ, కామతృప్తితో నా చుట్టూ చేరే మృకుడి జంతువు లన్నిటికీ లొంగిపోవలసి వచ్చేది ఇందుకు మీరు నన్ను కంటగించుకుని లాభంలేదు పడచుతనంలో వున్న ఆడదాని భిక్షాపాత్రలో కేవలం, దయాధర్మ దృష్టితో యిన్నిగింజలు పడవేసే మగవాడెవ్వడూ వుండడు. మొట్టమొదటమీరు నాపట్ల అలా జాలి చూపుతున్నప్పుడుకూడా ఆ అభిప్రాయంతోనే అనుకున్నాను క్షమించండి. ఈ వేళ మాత్రం, ఈ లోకంలో, మానవుడుగా నేను ఎవర్నయినా గౌరవించ గలుగుతున్నానంటే మిమ్మల్ని ఒక్కర్నే'.

ఒక్కక్షణం, స్తంభీభూతుణ్ణయి, చిత్రితప్రతిమలా అలానే నిలబడి పోయాను అయిదారు నిమిషాలవరకూ ఒక గభీర నిశ్శబ్దత

'లీలా!- అదంతా, మగజాతిలో యుగయుగాలుగా కరుడుగట్టుకు పోయిన స్వార్థపరాయణత్వపు కఠోర చరిత్రే-క్రొత్తేమీ లేదు. ఈ విషయాన్ని గురించి ఇక ముందెన్నడూ నేను తలపనైనా తలపను' అన్నాను లీలవిని మౌనంగా వూరుకుంది.

క్రొద్ది రోజులకే ఆ కుభసంఘటన జరిగింది—గ్రామం గ్రామం అట్టుడికిపోయింది భగవత్ప్రతినిధి సెవర్నీ సాక్షిగా పిలవలేదు ఎవరి ఆ శీస్సులకోసం యెదురు చూశేదు నేనూ,ఆమే — లీల,అబ్దుల్లా — ఒకరి ప్రక్కన ఒకరుమా పంగానిల్చుని, జీవితంలో భాగస్వాములై జంటగా బ్రతుకుదా'మని ప్రమాణాలు చేసుకున్నాం

చుట్టూవున్న లోకమంతా మరింత బిగ్గరగా నవ్వింది లీలా, లీలతల్లీ, నాతోకలసి జీవించటానికి మాయింటికి వచ్చారు పిడీ పిడీ విరగబడ్డది

సంఘ సంరక్షకులుగా తమంత తాముగా అధికారాన్ని స్వీకరించిన పెద్దమనుషులు మూతంకట్టానీ, కొరకొరలాడటం మొదలు పెట్టారు ఈ ప్రణయగాథకూ, ఈ వివాహానికీ అట్టుడుగున, జీవితాశలతో జ్వలించుతున్న రెండు మానవహృదయా లున్నాయనే విషయాన్ని ఆపెద్దమనుషు లెవరూ అర్థం చేసుకున్నారే కాదు 'లీలా! నవ్వుతుంటే నవ్వుతోనీ—వాళ్లకు పిర్రెత్తిందిలే' అని లీలకు ధైర్యం చెబుతూ వచ్చాను

మేము జీవించటానికి మొదలుపెట్టాం మా వైవాహిక జీవితం సుఖమయమై సదనని చెప్పటం లేదు కాని, అది, అణచినా అగకుండా, మా యిద్దరిలోనూ ఉప్పెనలు లేగిపోయిన మా మానవత్వ కాంక్షల మహాపరిణామం—అదీ మాజీవితం సాంఘిక మర్యాదలూ, మతి సాంప్రదాయాలూ, మామీద కట్టబట్టి బగసాధించటానికి పూనుకున్నయ్ ఇరుగు పొరుగులో సహాయపడేవారు గాని, ప్రాయం వుంటుంది అన్నట్టు చెప్పడంమరిచిపోయాను!— నేను మహమ్మదీయుణ్ణనే విషయం మీకు తెలియదుకాబోలు—అసలు నేను మహమ్మదీయుణ్ణనే మాటనిజమేనా? —మరి 'కోతిమనిషి' అంటారేం?

'లీలా! నన్ను పెళ్ళిచేసుకుంటావా?'- అని అడిగాను లీల తెల్లబోయిచూచింది. నేనుమహమ్మదీయుణ్ణనే విషయం అభ్యంతరంగాతోచి ఆలోచనలోపడ్డదనుకున్నాను 'ఆ! యేవిటీ మీరన్నదూటా?' అన్నది ఆశ్చర్యపడుతూ అంధ్రురాలైనయీ భిక్షుకీచూపించగల సానుభూతికి కూడా కొన్ని అవధులున్నయ్.

'లీలా! నేను మానవుణ్ణనే ఒక్కవిషయాన్ని నువ్వు అంగీకరించితే చాలు భగవంతుడు నిన్ను బాగ్గరికి పంపాడు కులాలూ మతాలూ ఇవన్నీ మానవనిర్మితాలు మనకు అడ్డునిల్చోలేవు—

ఇలా వాదించుతూ, వణికిపోతున్న లీల పెదవులపంక, ఆశగా చూస్తున్నాను న్యాయాధిపతి తీర్పుకోసం ఆదుర్దాగా ఎదురుచూస్తున్న నేరస్తుడి మోస్తరుగా వుంది నాస్థితి అవును— నేను బ్రతికి వుండివచ్చునో, చచ్చిపోవాలో నిర్ణయించవలసింది, యిప్పుడు లీల మళ్ళా వేదనగా అందుకున్నాను 'నెప్పెయ్యిలీలా ఏమంటావ్?- నీకు నేను ఆశ్రయమిస్తాను, నీవు నన్ను సుఖపెడితా వనిమాటయి వ్వు'

'సరే- యిష్టపడుతున్నాను' అన్నది, 'నన్ను అనేక మంది అనేక అవరాని మాటలన్నీ అన్నారు నేను ఈదారిని పస్తుంటే, "కోతాడి ముండ" అంటూ నానెక పిర్రి కేకలు కూడా పెట్టారు మీరు అందమైన మనిషి కారని వాళ్లభిప్రాయములేవుంది!

'నీ అభిప్రాయ మేమిటి లీలా?'

'నాఅభిప్రాయ మేమిటిలెండి-వాళ్లు చెప్పే సౌందర్యమంటే యేమిటో నాకు అర్థంకాదు నేను కోతినీ చూశాను వాళ్లు మిమ్మల్ని "కోతి మనిషి" అని చెప్పినా, ప్రపంచమంతటిలోనూ సుందరాకారులని చెప్పి నా రెండూ ఒకటే. నేను ప్రపంచాన్ని కళ్లతో చూశాను, హృదయంతో చూస్తాను. సౌందర్యాన్ని వికారాన్నీ హృదయంతోనే అర్థం చేసుకుంటాను అయితే ఒక చిక్కుంది మీరు మహమ్మదీయులు నేను హిందువును, మీకు అలాంటి అభ్యంతరం లేకపోతే నాకూలేదు నన్ను మనిషిని చ్చి ప్రేమించేవాళ్లు యీలోకంలో యెవ్వరూ దొరకనే దొరకరని నిరాశ చేసుకున్నాను- అన్నీ సరిగానే వున్నాయను కోండి కాని.'

'అయితే ఇంకా "కానీ" అనేమాట వెందుకు లీలా?'

'ఆ అవును - పెద్ద అభ్యంతరమేవుంది ఈ భిక్షాటన వృత్తి చెవక జాగివున్న మాలివ్వం మీకు అర్థం కాలేదు మీకు అర్పణ చేసుకోవటానికి నాకు నిష్కళంకమైన శీలంలేదు. గుడ్డిదాన్నయినా నాకూ ప్రేమ బాంధవ్యతకే పోలేదు కా

మూలవ్యాధి, భగందరము, బలహీనత మున్నగు జబ్బులకు

వంశపారంపర్యమైన వైద్యవిజ్ఞానము గల భారతదేశపు గొప్ప నిపుణుడు

ఇతడు ఈ క్రింద తెలిపిన రోగములలో పుట్టినవారి కెంతో ప్రసిద్ధి చెందినవారు:
మధుమేహము : కీ గం. కుండి 1 గం. వరకు
పాలమూత్రము : కీ గం. కుండి కీ గం. వరకు
డాక్టర్ కాజరి ఆర్. ఎం. పి (కలకత్తా)
17 మెకలర్ స్ట్రీట్, కలకత్తా. జాండీస్ రోడ్డు పక్కన గమనించి : పురాణ వ్యాధులకు, తదితర జబ్బులకు కడపటి వ్యాధులకు మాత్రమే సంప్రదించవలెను.

ధీమతెర

శ్రేష్ఠమైన రకం ఇరువైన ఫరలు కూడ తక్కువ ఖరీదు. ఈ గ్రోత్ జోను తెరతో పోయిగా నిద్రపోయు మీ ఆశ్చర్యమును పోలులుండి కాపాడు కొనండి ఖరీదు రూ. 7-0-0. పోస్టేజి రు 1-12-0 రెండుజతల తెరజాడ దీని ఖరీదు రు 10/-
STANDARD W. COMPANY,
Post Box 288, Calcutta.

ధాతువర్ధని

ఒక్క సిద్ధమైనది ప్రత్యేకమైనది. కాళ్లనొప్పులు, బలహీనత, నుంతెవత, మేహములు, విక్కాట, అతిమూత్రం మొదలగు అందించి ఇంద్రియమును వృద్ధి పరచి అధికసంతోషగల్గి స్థిరచిత్తము నీయగ రు 1-12

హైదరాబాదు సుబ్రహ్మణ్యం
బుకింగ్ సమేత విజయవాడ 2
అమ్మి టాకీసు పక్కన

పాలసుగంధి తైలం

నవనేహములు మేహపొడులు, మధుమేహములు, కర్మవ్యాధులు, మధ్య, మలబద్ధము కీళ్లనొప్పులు మొదలగు వ్యాధులకు అందించుటలో అద్భుతమైనది. 2 దస్తీలు బాటిలు. 30 తులముల దస్తీలు 2-0-0, పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
పి. సి ఏ అండ్ కంపెనీ,
ఆయుర్వేద సమాజం, పెరిదేవి, (నెల్లూరు జిల్లా)

SPLENDID SELECTION
MADE IN FAMOUS SWISS FACTORIES
EACH GTD FIVE YEARS

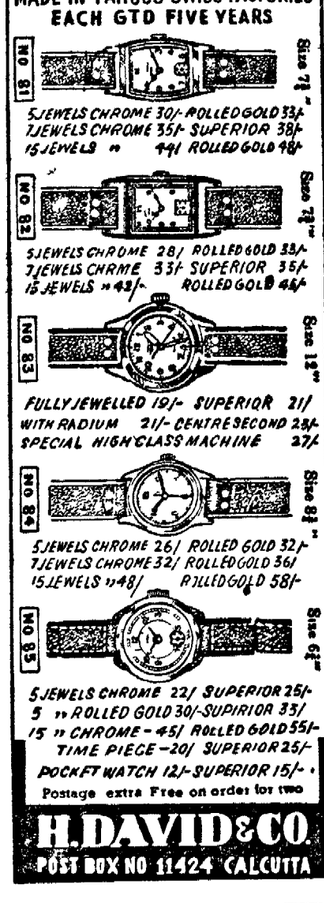

కుష్ఠు ★ బొల్లి
మా నూతన కేటలాగు ఉచితము
రెడ్డి అండ్ కో., (రిజిస్టర్డ్)
గోపాలపురం, (తణుకు) తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

33

బ్రైడ్ ఖాటూన్ విలాసమందిరం చుట్టూ జనం—ఇసకవేస్తే రాలకుండా ఉసుళ్లే తెరలు మూగివున్నారు. భవనపు యూపత్తో గగ్గోలు గగ్గోలుగావుంది. ఈ జనపరులు ఎవరు? ఏమి? పాపు స్త్రీలూ, మతసంబంధులూ, మతాధిపతులూ, నైద్యులూ—మందలుపడి ఒకరి నొకరు చిదుకద్రోక్కు కుంటున్నారు

నిప్పుకోడి యీళ్లలో పాలజిల్లిలా అలంకరించివున్న తెల్పంబోడి బ్రైడ్ ఖాటూన్ కన్నులు అమోఘసుకున పడుకునివుండి: దేహం కొయ్యబారి విసుకుకుపోయింది ముఖములో మాత్రం, జీవితో దివ్యదృశ్యాన్ని దర్శించు తున్నట్టు ఒక మహోదాత్త మైన మధుర మధురమైనదేదో ఆమె కనులకు కైవసమైనట్టు ప్రతిభాసించు తున్నట్టు గోచరించుచున్నట్టు ఆ కనులు చెప్పుకొనుచున్నట్టు ఆ కనులు చెప్పలేకపోయే, కాగుకడదు ఈ రెండు మహోదాత్త మైన మధుర మధురమైనదేదో ఆ కనులు చెప్పలేకపోయే, కాగుకడదు ఈ రెండు మధురమధురాలందరి ప్రతిభా మాటా అట్టు యుగాలవారికి గోచరించాలే' అని చూచువారి తలపాడు బ్రైడ్—అనేక రకాల గీతాలను ప్రాణి, విమర్శించి, చించివేసి, తిరిగి క్రొత్త పాటిక సృష్టించటానికి- ప్రయత్నించు తున్నట్లు మరణిస్తుకొన్న భార్య అక్కడ పక్కమీద ఎడమ కనుపించుకుపోవున్నా, ఆ విషయమే పట్టించుకోకుండా, కళాపోసనలో అలా తన్మయుడయ్యాడు బ్రైడ్ ఖాటూన్ చూస్తే ఎంత పాలికైనా విభ్రాంతి కలుగకుండి.

బ్రైడ్ మరణావస్థలో వున్నదన్న సంగతి విలాసమందిరానికు, దైవారగ నుయోజ్రీ మరణాలలో మునిగా తెలిసినది. సుయోజ్రీతనూ, ఆ మందిరంలో నిల్చిన మోటలాడుతూ ఒకగా ఒక అతనిప్రక్క పరిచారిక అదుర్దాగా లోపలికి వచ్చి సుయోజ్రీతలకు దీనగా చూచి ఏదేదో చెవిలో 'హాయుగు' అంటుంది.

సుయోజ్రీ నెమ్మదిగా తూలి దగ్గరికి వెళ్లి భుజాలపై చేయివేసి కేకి నెమ్మదిగా తట్టి దాట్టు తూ, 'ఏమైనకు తల్లీ!-ప్రపంచపు దుఃఖమయం— బుద్ధజీవుని పాదము లాశ్రయించి మహాపాపం దాన్ని చేపట్టాలి గాని కెంచేల పడి లాభ మేమిటి?' అన్నాడు అంతేగాని, ఎవరు కేడు స్తున్నారో అని మాత్రం అడగలేదు. అటూట అడగ వలసిన అవసరం ఆయనకు కనుపించ లేదు 'ప్రపంచదుఃఖమయం'-ఏకారణంచేత నైనా యేడవచ్చు. కారణం తెలుసుకున్నా ఆ కారణాన్ని విహరించటానికి తానెప్పుడు ప్రయత్నించడు అలా ప్రయత్నించడం అజ్ఞానుల పద్ధతి అలాగే బ్యాధులన్నింటికి ఆధ్యాత్మిక చికిత్స జరగ వలసిన గాని, భౌతిక కారణాలు తెలుసు కొనటం వల్లనూ, భౌతిక చికిత్సలు చేయటం వల్లనూ ప్రయోజనం యూపయోగ్రం మాత్రం వుండదని ఆయన పరమ విశ్వాసం

ఆ మాటలాని తెచ్చుకోలు దుఃఖాన్ని బుర్లిబుర్లి ఏడుపులనూ చూసి పేమూజకు చిరాకెత్తింది 'దాసీ!'— అని కటువుగా హెచ్చరించాడు

ఆ పరిచారిక అతనికళ్ళవంకచూచి వణికి పోయింది

'కారణం తెప్పకుండా ఏడిపిస్తే కనికరేదు పులు!'

'ఓహ్ మాంగ్ బ్రైడ్ ఖాటూన్ మరణావస్థ లో వున్నారు చదవమాకు విశ్వాసాలకిదుకు మరుపులనీరిచగా, సుయోజ్రీ పవిత్రపాదాలకు చేనివేయుమని, ఖాళీన్ పంపించాడు'

ఆ పార్థివిని పేమూజకు కొయ్యబారి చూస్తూనుండు.

'ఆ!— బ్రైడ్ ఖాటూన్ మరణావస్థలో వుండటమేమిటి?— నిన్న కులాసాగానే వున్నారే!'

సుయోజ్రీ ఇలా సమాధానం చెప్పారు:

'చాలా విచిత్రమైన మరణం అదృష్ట వంతురాలు! యీ పవిత్రమైన పాదపడ పరంగా వెన్నెలలోపడుకుని హాయిగా ప్రాణం విడిచేసుకోగలిగిన పూర్వజన్మాలు ఎలాంటి మహా తపస్సుచేసున్నవారోగాని అలాంటివారు నా యోచనరణం సంభవించదు'

'ఏమిటి? చనిపోయిందంటారా?

'ఇంకా చనిపోలేదు మనస్సు పూర్తులో జీవనిమాత్రపు ప్రాణాన్ని తెలిసింది- ఇప్పుడో మరోక్షణానికో నిశ్శ్వాసభాన్ని అధిగమించు తుంది'

'అసంభవం!—బ్రైడ్ చావటానికి వీల్లేదు' అంటూ, పేమూజకి రేవ్వుడ అమందిరంలో మంచి కేగలు పెట్టికి రొగిరిపోయాడు.

అతని అదుర్దా మూసీ పస్తు పోయాడు సుయోజ్రీ—అతనికి చాలా కంటతో నుడా మాడా నెమ్మదిగా పలుకుల దేరారు

పేమూజకు బ్రైడ్ మందిరం దగ్గరికి చేరవలికి గొల్లున ఒక్కసారి పెద్ద పెట్టున పనికులు వినిపించినై ద్వారంలో మూగి వున్న జనాన్ని బలవంతాన తోలగదోసు కుని అదుర్దాగా లోపల ప్రవేశించాడు పరిచారిక బ్రైడ్ పక్క దగ్గరికి పోయి, ఆపందిర మంచానికి కాళ్ళవైపు పేమూజ అనుకు నిల్చుని బ్రైడ్ ముఖమంతా ఒక్కక్షణం కన్నీళ్ళ విచారంగా చూసి పెద్దపెట్టున కేకేసి 'పోయినట్టే!'

'పోయిన! బ్రైడ్ చావకు! పొండిరా ఇక్కడ నుంచి! అరవ్! బయటికి పోండి!' అక్కడ నున్న మూడు కాళ్లపీట కొక్కచాన్ని పెట్టో బుచ్చుకుని తుట్టూవున్న జనమంతా విరుచుకు పడ్డాడు. ఎక్కడి వాళ్లక్కడ గోల్లు మని గోడ వెట్టి నుంచి పోలు బయటికి పారిపోతున్నారు. ఆ కొయ్యపీటను చేత్తో బుచ్చుకుని, ప్రక్కగోడకేసిగా జనరమిగా విజృంభించిన పేమూజ విశాలాన్ని దూరాన్నుంచి చూసి, తుర్కులో ఖాళీ చేసి కుడ్డి పోయాడు. 'ఆగుకోలుగా! ఆగు!- బాల్లేని కొట్టకు-పాపం జాగ్రత్తమి చేస్తారు!- దాని కోసం చూడి అది చనిపోలేదు. పాపం వైద్య అంటే, ఇదుగుతున్న మనిషి నిక్క గొడకం-ఏంకేస్తారు తల్లి! కళ్ళకు చదువు దాని కోసం హూడి అది మరణించింది' అని అంగలాడుతూ పేమూజకు అడ్డంపడ్డాడు

'మరణించింది ఈ అజ్ఞానం పదవలైలే- ఖాటూన్ మరణించిం దంటారేం?'

'అదేనిలి నాయనా-పాపం నీకు మతి భ్రమణం కలిగి నట్టుంది

'మతి భ్రమణం కలిగింది నాకు కాదు— బ్రైడ్ ఖాటూన్ చనిపోలేదని జనమంతా మీ 'నాకు కాంగో' పెట్టవలె. ఈ పురుగులన్ని తీసి బయటికి తోలించండి అయితే నిమిషాల్లో ఖాటూన్ బ్రతికించుతాను—'

'ఆ!-నీదిటి నాయనా నిజంగానే!'

'ఇంకా, నిజంగా నిజంగానా అంటూ తాలయాపన చేస్తారేమిటి?— ఒక చిన్న మాటలో మంచి సారా యులా యిప్పించండి—దేవతకు నివేదన చెయ్యాలి-బ్రైడ్ ఖాటూన్‌కు దక్కుతుంది పట్టేంది—తుంటలో పడిలిస్తాను. ఈరూపాలైద్యతతంగంజరిగేటప్పుడు ఎవ్వరూ చూడకూడదు మంత్రపఠన చేసేటప్పుడు ఈ మందిరం చుట్టూ రెండు ఫర్లాంగుల వలయంలో యే ప్రాణివున్నా అమాంతం చచ్చి పడతారు పోతారు-'

కన్నుమూసి కన్ను తెరిచే అంతలో ఆ మందిరం యావత్తూ ఖాళీ అయి పోయింది జనాలు యెవరికి వాళ్ళు తలో కాళ్ళ కూలాలో సారాతీసుకొచ్చి లోపల పెట్టేసి, వాచాడిగా బయటికి పారిపోయారు

పేమూజ ఖాళీ సీసా కూడా బయటికి పంపిత తీ పేమూజకు గడి పిలుపులన్నీ లోపల బడ్డుకోలాడు.

ప్రకాశ్ పిక్చర్స్‌వారి 'దీక్ష' చిత్రంలో కథానాయకుడు గోపీపాత్ర నిర్వహిస్తున్న మూడవ పెద్ది రామారావు

సినిమా

అశోక్	'పరదేశి'	(హిందీ)
కాపిటల్	'థోలక్'	,,
పిల్లింగ్టన్	'బాటులీ'	,,
పిలెక్సు	'అస్లా'	,,
రాజమహేంద్రి, జ్యోతి	'రాజేశ్వరి'	,,
స్టార్	'సంగీత'	,,
జనతా (పల్లావరం)	'సంసారం'	తెలుగు
మనోరాణి	'గుణసుందరి కథ'	,,
సాగర్	'ఆరతి'	తమిళం
చిత్రా, ప్రభాత్, శ్రీకృష్ణ, పద్మ	'సోదామిని'	,,
	'నిరపరాధి'	,,
పారగన్, ప్రకాశ్, లక్ష్మి, తిరుమగళ్	'ఒకరాత్రి'	,,
కపాలి	'మాయమాలై'	,,
పరమేశ్వరి	'పాస్కుడి'	,,

కినిమా సెంట్రల్ 'సూపర్ మూన్' (ఆంగ్లం)
Minerva : 'Bright Leaf
New Globe : 'Night And the city
New Elphinstone : 'Secrets of Life'
Midland : 'Kim'
Roxy : 'The Last Bandit

పరదేశి

ప్రఖ్యాత హిందీనటి మధుబాల నటించిన పరదేశి హిందీ చిత్రం మొన్న శుక్రవారం నుండి మద్రాసు అశోక్ టాకీసులో ప్రదర్శింపబడుతున్నది ఇందులో రహమాన్, కరణ్‌దివాన్, శేషంతేల జగదీష్ శేఖ్ యితర ముఖ్యపాత్రలను నిర్వహించిరి. ప్రాణస్నేహితులైన యిద్దరు యువకులు, అందులో ఒకరిని ప్రేమించి పెళ్ళాడిన వివాహిత చేసుకొన్న యువతి జీవితాలకు సంబంధించినదే యీ చిత్రంలోని యితివృత్తం ఆ యువతిని ప్రేమించిన యువకుడు స్నేహితునికొరకు త్యాగం చేసి పెళ్ళాడ యువతిని వివాహమాడుటలో చిత్రం ముఖాంతమగును. ఈచిత్రంలో మనోహరమైన సాంఘికాలు క్రమబద్ధమైన సంగీతం ఉన్నవి ఈచిత్రమునకు సదీక్ దర్శకుడు. అశోకా నిర్మాత

భరతన్

చేళమంతటా ఉత్తమచిత్రమని పేరుగన్న ప్రకాశ్ పిక్చర్స్‌వారి హిందీ చిత్రం 'భరత్ మిలాప్'ను ఎ బి ఎం ప్రొడక్షన్సువారు 'భరతన్' అను పేరుతో తమిళంలోనికి 'డబ్' చేసిరి ఈచిత్రం మొన్న శుక్రవారంనుండి మద్రాసు సాగర్ టాకీసులో ప్రదర్శింపబడు చున్నది హిందీ చిత్రమును తమిళంలోనికి 'డబ్' చేయుటలో ఎ బి ఎం ప్రొడక్షను వారు ప్రత్యేక శ్రద్ధ జూపిరి తమిళం పాటలు బాగుగా నున్నవి

దీక్ష

'మొదటిరాత్రి' చిత్ర నిర్మాత ప్రకాశ రావుగారు 'దీక్ష' అను ఉజ్జ్వలమైన చక్కని సాంఘిక చిత్రమును త్వరలో సమర్పించనున్నారు. ఇది జూన్ నెలలో విడుదల కాగలదని తెలుస్తున్నది ఇందులో బాల నటులు ముఖ్యంగా కథానాయకునిపాత్ర ధరించిన మాధవపెద్ది రాము గోపాల్ సామర్థ్యంతో చక్కగా నటించు తున్నారని తెలుస్తున్నది. మామూలు పరిస్థితులలో గాలికి పెరిగి దేశదిమ్మరిగా తయారవ వలసిన బాలుడు ఇంటివదనున్న స్త్రీ సంరక్షణ, పోషణ, శిక్షణలవలన ప్రఖ్యాత పొందుగా తయారగుట యీచిత్రంలోని కథాంశం జి వరలక్ష్మి, శివరావు, శేషమాంబ, కె ఎస్ రామచంద్రరావు, మున్నగువారు నటిస్తున్న యీ చిత్రం ప్రేక్షకులకు కొత్త పంథా చూపించగలదు తాపి ధర్మారావు గారు దీనికి పాటలు మాటలు సమకూర్చిరి పి నాగేశ్వరరావుగారు సంగీతం సమకూర్చు తున్నారు దర్శకుడు నిర్మాత కె యస్ ప్రకాశరావుగారు

మద్రాసు, మే 5: దక్షిణభారత ఫిలిం వాణిజ్యసంఘము 12వ వార్షికసభ 6వ తేదీ ఆదివారం సాయంకాలం 6 గం. 30 ని లకు సుందరి కాలేజీయందలి లో జరుగును.

"కళ్లు"

(3-వ పేజీ తరువాయి)

టాను చూసి కళ్లుమూసుకుని పడ్డి చేసు మనుష్యుల్ని చూసుకో గలిగితే, మీరు నన్ను యింతకంటే ఇనుమిక్కిలిగా ప్రేమిస్తారను కుంటాను' అన్నది అమాయకంగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ.

అంతే జబ్బుస్థితిలోవుండిగూడా, లీలముఖం కళకళలాడుతూ, పక్కనిరిది తనలో సూతన జీవం పోటమరించుచున్న భావమొక్కటే ఆ ఆనందానికంతకూ కారణమంటారా?

లీలకు ఎంతో మనశ్శాంతి కలిగింది; నాలోమాత్రం తుపానులు చెలరేగినై నా మనస్సులో తీవ్రాతి తీవ్రమైన భావాలు జ్వాలా రేఖలుగా మండిపోతున్నయ్ పరిపరి వరంగా చివరకు వల్లి నేలమీద పడికిలబడ్డాను తూచిన కుటీరంలో నాకు యింతో అంతో శాంతి లభించింది—నాది అతి పరిమితమైన చిన్న ప్రపంచం అది నాకు యిప్పుడు కూలిపోయింది 'వల్లగాదు డాక్టర్! అవసరభవం!—లీల కళ్లల్లో సుళ్ళు దృష్టిని ప్రభవింపజేయటానికి వీల్లేదు డాక్టర్! నువ్వు నా తత్వములతో కలిసి పుట్టలేని నన్ను జీవితాన్ని చూడగలవని చూస్తున్నావ్! కాని— అదేకుమంటే నిన్ను నేను ఘనీకరిస్తాను. నా జీవితంలోని ఇలాంటి అగ్నిగోళాన్ని విడవటం నీకు సుఖమిచ్చినట్టు.—ఇప్పు! పాపం! నన్నేమీ అనకుండు! నీ కర్మ నువ్వనిరర్థకపోతుకుంటున్నావ్. ఇలలో నీకన్నేముంది? బాధ్యతలతో పోరాడటం నీ విధి నడ్డితనక అన్నటికంటే పంచాలైన వాళ్లిధ్ర; దాన్ని కూర్చు ఉపేక్షించి ఊరుకోవటానికి నాకు అధికారంలేదు నీకు లీలకు నేత్రదృష్టిని ప్రసాదించి తీరవలసిందే లీలకు కళ్లు కావలసిందే; మమస్త మానవులూ అనుభవించు తున్న అతి గమన దాన్ని నువ్వు లీలకూడా అనుభవించి ఆనందించవలసిందే. కాని అనుంటేది సంభవించటానికి పూర్వమే నేను నీకేకాదు మనుష్యులు కేలు కాలి కాదు 'లోకమనికి' అంటే నీకంటా లీలకు అర్థంకావటానికి వీల్లేకపోతే, యీ లోగానే నాకవసైపోతేను అలా, యెప్పటికీ మళ్లీ నా రూపు మేనిలో తెలియకపోతే, ప్రేమమయమైన ఉజ్జ్వల కిరణాలా లీల మనస్సు లో శాశ్వతంగా నిలుపుకోగలను' నా మనస్సంతా ఇలా క్షోభిల్లి పోయింది

లీల మగనిద్దను కన్నదిగ తన ఆశ్రయ సంతానం జగత్తులో పుట్టి పెరుగు సంఘం చిరాకుపడ్డది కొంత మంది గార్డ్ గ కాలెట్టుకు ఊళగా వచ్చారు. గుడ్డివాడికి, కురూపి తిండ్రికి పుట్టిన ఈ అమాయకపు శిశువు యిదంతా ఏమి తెలుసు! అశిపుకు లీలమీద్దు మొహం నాకట్లా వచ్చాయి!—ఇది నాలో యెవరి అదృష్ట మంటారు?

లీలకు తిరిగి ఆరోగ్యం కూడుకుంది నా స్వార్థపరత్వం దిగ మ్రింగి పాక వేయ టానికి ప్రయత్నించుతున్న విషయాన్ని లీల జ్ఞప్తికి తెచ్చింది 'మనకం ఈ వేళ డాక్టరు గారితో వెళ్లి మాట్లాడి వద్దామా?' అన్నది అమాటలు నాలో ఎలాంటి తుపానులను రెచ్చగొట్టాయో ఆ యిల్లాలు అర్థం చెసుకోలేక పోయింది 'నేనువెళ్లి కనుక్కొస్తాను,' అని ఒక అబద్ధ మాడేశాను రెండు గంటలసేపు అలా అలా బయట తిరిగొచ్చి 'డాక్టరు వచ్చిపోయాడు' అన్నాను ఆరెండు ముక్కలే చెప్పగలిగాను అంతకూ త్రుంకూడా చెప్పలేనేమో నమకున్నాను లీల కళ్లు బాగుచేస్తానని హామీ చేసిన అంతమంచి డాక్టరు మరణం చాడంటే లీల భర్తనైన నేను విచారించ వలసి వుంటుందని తెలిసి వుండికూడా అలాంటి దేమీ రవ్వంతైనా అభినయించలేక పోయాను నా హృదయంలోనూ కిరాత స్వభావంలోనూ ప్రభవించిన ఆపచ్చి అబద్ధాన్ని వేదనతో అటుటిటించుతున్న బాసుంబెల్లో ఆణచుకోగలిగితే అక్కడికి నాకు తలకుమించిన పనైంది మోయరాని ఆ బరువుతో సుంబెలు దేంచుకు పోయినై భరించ లేక పోయాను ఇదంతా నా శేషజీవితాన్ని చేసుకున్నాను కాని, యిదే యావజ్జీవ పర్యంతమూ నాకు మనశ్శాంతి లేకుండా చిచ్చుపెట్టి నిలువనీయదేమో అనిపించింది.

ఈ ఆలోచనలు నాలో ఒకటొకటే గడుస్తున్నయ్

ఒకనాడు నేను యింటికి తిరిగి వచ్చేసరికి, కష్టపడుట కనుపించిన ఆ భీభత్స దృశ్యాన్ని చూసి నాసుంబెలు పెయ్యిముక్కలయ్యింద పేలిపోయినై లీలగదిలోఒక పెద్ద రాగి తేకేసా వుంది లీలతల్లి దాన్ని ఆపకతలికి తీసుకు పోవటం మరచిపోయింది పిల్లడు ఏడుస్తున్నాడనే ఆదుర్దాలో, లీల చేతిలో కర్రలేకుండా, అమాంతంలేచి ఉయ్యాలపేరు పరుగా తెట్టానికి ప్రయత్నించి ఆ తేకేసా కాళ్ళకుకొట్టుకుని విరుచుకు గది నుమ్మమీద పడిపోయింది తలబ్రద్దలైపోతుందు కాలవలుకడుతోంది లీలను వెంటనే ఆ సుపత్రికి తీసుకుపోయాను.

తలిశాలుమండిపోతున్నయ్. ఇంకాపూర్తు పన్నబడ్డేస్తాంధ్రా! పన్నిలేనప్పుడు పూర్తి అభ్యంతరంలేదు అయినా నాకు అభ్యంతరం వుంటేమాత్రం లెక్కచేసేదవరుంటేండి!

లీల!— నాజీవితం!—నా ప్రపంచం! ఒకడాక్టరు నన్ను పిలిచి— 'పాపం చాలా ప్రమాదకరమైన దెబ్బతగిలింది' అన్నాడు. లీలదగ్గరికి వెళ్ళాను బాధతో పిలిలెలుతిరిగి పోతోంది పలకరించాను పేరుపెట్టి ఇలా అన్నది—"వచ్చారా—నేను వెళ్ళిపోతు న్నాను— ఒక్కసారిమిమ్మల్ని కళ్ళతో చూసుకోగలిగితే యెంతబాగుండేది!'

లీల తుదిరోజుల్లో నా గుండెల్ని తీల్చేసింది నా రాతిగుండెలకు కూడా పరిక్షు పాపం డాక్టరుదనిపోయాడని విచారిస్తోంది కాబట్టు! లీల మాటంగాఊరుకుంది.

'లీలా విచారించకు! కళ్ళతో నన్ను చూడటం అదేమంత గొప్పవిషయంకాదు. స్వచ్ఛందమైన తేలాలహృదయంతో నన్ను చూడగలిగావు ఈ ప్రపంచంలోనన్ను పరిశీలించి అర్థంచేసుకోగలిగిన మానవ జీవితాన్ని నీ వొక్కదానివే. కళ్ళతోచూసి మనుషులు పరిచయపరచ అర్థంచేసుకోలేరు; విచారించకు లీల! మనస్సు మాడదీసుకో-త్వరలో నువ్వు లేచితిరుగుతావు ఫరవాలేదు;' అన్నాను.

లీల మాటలు విన్న దిగులుతో విరాయ్ తేజోభావాలు అప్పటికే తగిలిపోయినాయి. లీల దేహదహనం మొదలు పెట్టింది నాసుంబెలు పగిలి పోతున్నయ్ నాసుంబెల్లో దాగివున్న కీలా తరహాపదార్థం తగిలి బయటికి విచ్చుకోవటానికి ప్రయత్నించుతోంది ఇక అక్కడ నిలవ్వు లేకపోయాను లీలతల్లి శిశువును తీసుకువచ్చి లీల ప్రక్కను పడుకోబెట్టింది అప్పటికీ నా గిజాయిగా యేడిచాడు. ఆవిసాన నా కాపరం ఇంలో ఉండిరాడలేదు కాబోలు లీల తల్లి నా దా అప్పుడుమన్నది. నేను నా కాపురాన్ని ఇంకా అప్పుడుకోలేదు

లీల సమాధి దగ్గిర నా ప్రపంచం! ఒక్కడాక్టరు వన్నుబిలిచి— 'పాపం చాలా ప్రమాదకరమైన దెబ్బతగిలింది' అన్నాడు. లీలదగ్గి